

SUBIECTUL INFRAȚIUNII DE PĂRĂSIRE A LOCULUI ACCIDENTULUI RUTIER

THE CRIME SUBJECT OF LEAVING THE SCENE OF ROAD ACCIDENT

DOI: 10.5281/zenodo.3996037

CZU: 343.346.2

Ana CHIRUȚA,
master în drept, doctorandă
Academia de Poliție „Ștefan cel Mare” a MAI a Republicii Moldova,
Ofițer de urmărire penală al IP Ialoveni

SUMMARY

In this article, by using the analytical and comparative method of studying the law, the crime subject of leaving the scene of road accident, provided by the legislation of the Republic of Moldova, was identified. Through the prism of multilateral research, it was possible to render and correctly perceive a specific model of the analyzed crime subject. The systemic characteristics and the obligatory elements of the person - criminal subject were highlighted. At the same time, the exceptions were interpreted and the clear picture on the subject was created.

Keywords: crime, subject, driver, leaving the accident site, responsibility, etc.

REZUMAT

În prezentul articol, prin utilizarea metodei analitice și comparatiste de studiere a dreptului, a fost identificat subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier, prevăzut de legislația Republicii Moldova. Prin prisma cercetării multilaterale a fost posibilă redarea și perceperea corectă a unui model specific a subiectului infracțiunii analizate. S-au evidențiat caracteristicile sistemice și elementele obligatorii ale persoanei – subiect infracțional. Totodată s-au dedus interpretativ excepțiile și s-a creat tabloul clar cu privire la subiect.

Cuvinte-cheie: infracțiune, subiect, conducător – auto, părăsire a locului accidentului rutier, responsabilitate, etc.

Introducere. Circulația rutieră nu este o modalitate de alegere ci un proces obligatoriu la care se angajează întreaga colectivitate omenească. Pentru ca fiecare participant la trafic să se simtă în siguranță pe drumul public el trebuie să cunoască și să respecte normele impuse de legislația în vigoare. Astfel pentru a fi participant la trafic atât pietonul cât și conducătorul mijlocului de transport trebuie să cunoas-

că și să respecte regulile impuse fiecăruia. Mai ales conducătorul mijlocului de transport care a primit permisul de conducere, finalizând un curs de instruire practică și teoretică, este obligat să respecte în tocmă regulile de siguranță și circulație în momentul implicării sale ca participant la trafic pentru a fi atras la răspundere contravențională sau penală.

Metode și materiale aplicate. În limi-

tele studiului acestui articol metoda prioritară de cercetare a fost cea analitică. La fel au fost folosite metodele comparativiste și interpretării logice-juridice a normelor de drept penal.

Conținut de bază. Subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier nu poate fi orice persoană, ci doar acea persoană fizică responsabilă care, trebuie să cumuleze obligatorii mai multe condiții: 1. la momentul săvârșirii infracțiunii, a atins vârsta de 16 ani, 2. trebuie să conducă mijlocul de transport la momentul producerii accidentului și 3. care anterior a săvârșit infracțiunea prevăzută la alin. (3) acțiunea de încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat a) vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; b) decesul unei persoane, sau prevăzută la alin. (5) art. 264 CP [1]RM, aceeași acțiune care a cauzat decesul a două sau mai multor persoane.

Calitatea specială a subiectului infracțiunii date este prevăzută și în Convenția asupra circulației rutiere [2] din 08/11/1968 în art. 8, unde se expune faptul că:

- orice vehicul sau ansamblu de vehicule în mișcare trebuie să aibă un conducător chiar și recomandă în pct. 2 ca legislațiile naționale să prevadă ca și animalele de povară, de tras sau de călărie și, eventual, cu excepția unor zone semnalizate special la intrare, animalele izolate sau în turma, trebuie să aibă un conducător;

- fiecare conducător trebuie să aibă calitățile fizice și psihice necesare și să fie în stare fizică și mintală de a conduce;

- fiecare conducător de vehicul cu motor trebuie să aibă cunoștințele și îndemnarea necesare conducerii vehiculului;

- fiecare conducător trebuie să aibă

permanent controlul vehiculului sau să poată însoți animalele sale.

Astfel reiterăm că subiect al infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier este persoana responsabilă cu statut special de conducător auto care acționează direct, imediat și definitiv.

La compartimentul conducerea mijlocului de transport este necesară precizarea faptului că conducerea mijlocului de transport este acea operație tehnică prin care o persoană pune în mișcare mijlocul de transport și îl dirijează potrivit cu scopurile urmărite de ea, adică are loc deplasarea mijlocului de transport, aflarea acestuia în mișcare. Cât timp mijlocul de transport nu a pornit, nu se poate vorbi de o conducere a acestuia. Se consideră conducere și dirijarea unui mijloc de transport ce se deplasează pe o șosea, în pantă, coborând, în virtutea inerției, nu prin acționarea dispozitivului mecanic de propulsie [3].

Calitatea „specială” a subiectului prevăzute de art. 266 CP RM, conducător auto, este determinată de natura activității pe care o efectuează persoana (conducerea unui mijloc de transport), nu însă de existența unei abilități pentru desfășurarea acestei activități. Aceasta rezultă din pct. 7 al Hotărârii Plenului nr. 20/1999, conform căruia lipsa permisului de conducere nu poate servi ca temei pentru eliberarea făptuitorului de răspundere penală; nu contează la calificarea conform art. 266 CP RM nici dacă făptuitorul este sau nu proprietar al mijlocului de transport, nici dacă l-a răpit sau dacă proprietarul i-a predat sau nu conducerea mijlocului de transport.

La fel pct. 8 al Hotărârii Plenului nr. 20/1999, prevede în cazul încălcării regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport în timpul instruirii cursanților, răspunderea o poartă instructorul auto, dacă el nu a în-

treprins la timp măsuri pentru a preveni urmările prejudiciabile specificate în art. 264 CP RM, nu însă persoana ce urmează pregătirea practică. Regula dată este prevăzută și de RCR în alin. (4) pct. 108, care spune că: la faza incipientă de instruire în conducerea autovehiculului, trebuie utilizate terenuri speciale, instruirea efectuându-se sub controlul permanent al instructorului. Instruirea pe drumurile publice poate fi efectuată numai pe itinera-rele autorizate de organele poliției locale deplasându-se numai pe banda extremă dreaptă, și numai în cazul în care cursanții au dexteritate suficientă în conducerea autovehiculului, cunosc și respectă exigențele Regulamentului circulației rutiere.

Pedeapsa corespunzătoare pentru părăsirea locului accidentului rutier este aplicată doar autorului nemijlocit și anume cel care conduce mijlocul de transport. Dacă însă accidentul rutier a fost provocat de către un alt participant la trafic, acesta, părăsind locul accidentului rutier, nu va fi sancționat, de aici și condiția obligatorie că nu poate fi subiect al infracțiunii analizate persoana care anterior nu a săvârșit infracțiunea prevăzută la alin. (3) sau (5) art. 264 CP RM.

Din păcate, tot mai des apar situații în care conducătorii auto, implicați în accidente rutiere soldate cu victime, părăsesc locul faptei, fără a se gândi la consecințe. Astfel, în dimineața de 15 ianuarie, pe str. Calea Orheiului din capitală, un bărbat în vârstă de 54 de ani, sosit în vizită din Federația Rusă, a fost tamponat mortal în momentul traversării străzii. Șoferul ce a comis tamponarea a părăsit locul accidentului. Peste o zi, acesta s-a prezentat benevol la Procuratura municipală, recunoscând fapta prin depoziii. El s-a dovedit a fi un locuitor al capitalei, în vârstă de 36 de ani, care este cercetat în libertate.

În situația dată subiect al infracțiunii este conducătorul mijlocului de transport care a tamponat pietonul, după care în mod vădit și conștient a părăsit locul accidentului rutier. În asemenea circumstanțe vinovăția lui este evidentă fără careva interpretări. Alta ar fi situația în cazul în care conducătorul ar fi părăsit locul accidentului rutier pentru a chema ajutor sau echipele de intervenție specială necesare, dacă chemarea lor fără părăsirea locului accidentului nu ar fi fost posibilă. Aici nu e vorba de părăsirea locului accidentului rutier pentru că însăși acțiunea de părăsire trebuie să întrunească câteva condiții și anume părăsirea trebuie să fie definitivă, intenționată și imediată și nemijlocit de către conducătorul vinovat. Astfel părăsirea definitivă presupune plecarea de la fața locului fără revenire cu scopul de a se eschiva de la răspunderea penală. Dacă totuși conducătorul vinovat a transportat victimele la unitate medicală sau a mers după organele de poliție și a revenit, subiectul infracțiunii v-a răspunde doar pentru accident nu și pentru părăsire.

Imprudența în partea acțiunii de părăsire a locului accidentului rutier este imposibilă. Cu referire la condiția că părăsirea locului accidentului rutier trebuie să fie făcută nemijlocit de conducătorul auto putem la fel interpreta. Aici subiectul este direct conducătorul auto care a săvârșit accidentul. Dar există situații când însăși conducătorul care pare a fi vinovat poate fi și victimă. De exemplu: cet. X conducând mijlocul de transport, staționând regulamentar pe carosabil la semnalul roșu al semaforului, tamponează o persoană care în mod intenționat și evident se aruncă în fața automobilului, dar nu suferă traumatisme, se ridică și fuge de la fața locului. Totodată după tamponare conducătorul auto se deplasează înainte la câțiva metri distanță de locul accidentului și staționează pe par-

tea dreaptă a carosabilului, pentru a nu periclita circulația și nu a face ambuteiaj. La prima vedere ar părea că el a părăsit intenționat locul accidentului, pentru că a schimbat poziția automobilului, care este una din cerințele obligatorii pentru calificarea conform normei date, însă de fapt el nici nu este vinovat de accident ci poate fi numit victima unui incident creat. În cazul dat conducătorul ar putea fi subiect al contravenției pentru părăsirea locului accidentului rutier. Dar tot aici se impune mențiunea că, presupunem că victima, după ceva timp de la tamponare s-a adresat la o unitate medicală și s-a adeverit faptul că suferă careva traumatisme și ar părea că conducătorul auto urmează a fi subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier, însă deoarece victima-vinovatul nu a rămas la fața locului, conducătorul auto care stătea la semafor nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod Penal.

Cele mai mari dificultăți apar în practică în legătură cu stabilirea vinovăției elevului și instructorului școlii auto. După regula generală răspunderea pentru producerea accidentului rutier de către elevul școlii auto o poartă instructorul, cu condiția că acesta se afla în mijlocul de transport. În același timp, dacă stagi-arul, care deține drept de a conduce în prezența instructorului, conduce mijlocul de transport și comite un accident rutier el și poartă răspundere în toate condițiile, având deprinderi de a conduce, dar își perfecționează abilitatea [4].

Opinia dată o putem întâlni parțial și în literatura română unde se indică că infracțiunea de părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia prevăzută în art. 338 are subiect activ și subiect pasiv.

Subiectul activ nemijlocit (autor) al infracțiunii analizate este o persoană calificată, respectiv: a) conducătorul unui vehi-

cul; b) instructorul auto, aflat în procesul de instruire; c) examinatorul autorității competente, aliat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere.

La prima vedere ar părea că subiectul infracțiunii date este unul independent, însă este posibilă și participația penală sub forma instigării și complicității asupra faptului părăsirii accidentului. Coautoratul, însă nu este posibil deoarece, prin însăși natura sa, acțiunea de părăsire a unui anumit loc se săvârșește de un conducător individual care conduce mijlocul de transport, neputând fi comisă decât de un singur autor, în așa fel încât fiecare dintre cei care au părăsit locul accidentului săvârșesc în mod distinct infracțiunea în această modalitate, pe când în modalitățile modificării stării locului sau ștergerii urmelor accidentului de circulație, coautoratul este posibil.

Subiect pasiv principal este statul ca titular al valorilor sociale ocrotite, iar subiect pasiv secundar (adiacent) este persoana care a suferit o vătămare de pe urma producerii accidentului de circulație.

Conform doctrinei române subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier prevăzute de art. 338 Cod penal are trei calități: este unul activ fiind implicat direct în circulația vehiculelor pe drumurile publice, fie în calitate de conducători de vehicule, fie în calitate de proprietari ai acestora [5].

Conducătorul auto este primul responsabil de situația în trafic și este subiect al infracțiunii cercetate și în general putem considera conducătorul auto drept subiectul universal sau general pentru toate infracțiunile din categoria celor de transport. Acest lucru este cert deoarece conducătorul mijlocului de transport este principalul și unicul participant care conduce mijlocul de transport și care decide cum să acționeze în caz de accident atât în partea

ce ține de ajutor la fața locului cât și de rămânerea sau plecarea de la fața locului.

Sunt însă cazuri când conducătorul auto vinovat de accident, deși cunoaște bine responsabilitatea care o poartă, părăsește locul accidentului rutier fiind influențat sau convins eronat de pasager, despre o eventuală evitare a răspunderii penale. În acest caz apare și participația penală deși pare banală și atipică pentru categoria dată de infracțiuni. Probarea acestui fapt este însă una anevoioasă. În situația respectivă subiect direct și activ este conducătorul auto, iar ca subiect pasiv este pasagerul care însă nu va fi tras la răspundere penală pentru că acțiunile de părăsire au fost făcute direct de șofer având în responsabilitatea sa ghidajul mijlocului de transport și a acțiunilor imediat următoare după producerea accidentului.

Subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier deși are caracteristici specifice tuturor infracțiunilor din categoria celor din domeniul transportului totuși putem spune că are și caracteristici aparte și anume faptul că subiectul infracțiunii date își asumă conștient și intenționat consecințele părăsirii locului accidentului rutier, caracteristic faptului că subiectul este în stare de responsabilitate absolută și posedă abilități de conducere a mijlocului de transport, indiferent de genul acestuia.

Aici poate apărea întrebarea ce se întâmplă și cine este persoana penalmente responsabilă în cazul în care conducătorul mijlocului de transport este cu responsabilitate redusă sau iresponsabilitate? Ar rămâne oare nepedepsită infracțiunea dată în asemenea situație? Ar fi oarecum inechitabil și inacceptabil pentru victimă de aceea și ne permitem să intervenim cu o opinie în acest sens. De fapt în situația dată pedeapsa și infracțiunea propriu-zisă s-ar diviza în 2 părți și anume în cazul în care la volanul automobilului impli-

cat în accident urcă o persoană iresponsabilă atunci considerăm oportun ca în cazul săvârșirii accidentului să fie atrasă la răspundere persoana-proprietar al automobilului sau cel care a încredințat conducerea mijlocului de transport persoanei iresponsabile sau cu responsabilitate redusă fie că încredințarea a avut loc conștient sau inconștient. Ceea ce ține de părăsirea accidentului rutier persoana iresponsabilă care conduce automobilul și a produs accidentul automat nu va fi pasibilă de pedeapsă penală din cauza stării mintale și nici proprietarul nu va putea fi atras la răspundere pentru părăsire deoarece nu el a luat decizia directă de părăsire. Deși și încredințarea automobilului unei persoane iresponsabile pare a fi greu de probat ceea ce poate defavoriza victima, deoarece ar putea fi rămasă nepedepsită fapta dată. Reiterăm aici că norma cercetată este oarecum imperfectă deoarece nu este completă și nu reflectă toate aspectele astfel considerăm că ar fi mai ideal ca părăsirea locului accidentului rutier să nu fie reflectată ca articol aparte ci ca agravantă la art. 264 Cod Penal. În astfel de incriminare ar fi pedepsită măcar săvârșirea accidentului dacă nu și părăsirea. Aceasta este necesar deoarece acțiunea de părăsire a locului accidentului rutier nu este independentă și incriminarea acesteia depinde de prevederile art. 264 Cod Penal, astfel este practic inutilă separarea acțiunii de părăsire a locului accidentului rutier în normă aparte, deoarece este defavorizată și victima și făptuitorul nu este pedepsit echitabil.

Concluzii. După abordarea actuală putem face precizarea că subiectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului rutier este persoana responsabilă care a împlinit vârsta de 16 ani, care conduce mijlocul de transport și care anterior a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 Cod Penal și anume încălcarea regu-

lilor de circulație rutieră și de exploatare a mijlocului de transport. Și aici însă este necesară o modificare și anume în ceea ce ține de conținut și anume expresia „și care anterior a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 Cod Penal” este oportun a fi înlocuită cu sintagma și care totodată

a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 Cod Penal” pentru că în felul în care este prevăzută în normă s-ar înțelege că persoana a încălcat regulile de circulație și a produs accident azi, dar a părăsit accidentul produs mâine, ceea ce poartă un caracter interpretativ.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2012. Monitorul Oficial nr. 72-74 din 14.04.2009.
2. Convenția asupra circulației rutiere din 08/11/1968 publicat în Buletinul Oficial nr. 86 din 20/10/1980.
3. Revista Institutului Național al Justiției, 2008, nr. 1-2, p. 81-90. V. Stati. Infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport (art. 264 CP RM): conotații practice și teoretice Codul penal al României (Legea nr. 286/2009). Publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 510 din 24/07/2009, care a intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014, actualizat la data de 23 octombrie 2014.
4. П. Листратенко. Особенности ответственности за нарушение правил дорожного движения или эксплуатации транспортных средств (ст. 317 УК). Отдельные вопросы „Судовы веснік”, 2007 г., номер 4, стр. 30.
5. Ion Rusu. Aspecte generale privind infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice în dreptul penal român. Unele opinii critice r. Ion RUSU. Universitatea George Bacovia, Bacău, Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volume 4. România. av.ionrusu@yahoo.com.

Prezentat: 4 august 2020.

E-mail: chiruta.ana@mail.ru